

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almenyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

SORANER - *bladet*

Månedsskrift for Soransk Samfund

Årgang 74 . Nr. 6

Juni

1989

Marstrands portræt af lektor BS Ingemann, malet som gave til ham fra lærere og elever på 70 årsdagen. Det ejes af Sorø Akademi.

Friskere end friskbagt

Mette **Munk**TM

Mette Munk A/S · Göteborggade 5, P.O. Box 9 DK 5100 Odense C. Danmark · Telephone 09 13 44 13

Ingemann som lærer ved Sorø Akademi

Af adjunkt Arne Gjerum, bibliotekar ved Sorø Akademis bibliotek

De fleste (ihvertfald af den lidt ældre årgang) har naturligvis stiftet bekendtskab med Ingemanns smukke morgen- og aftenange, der er skrevet i Sorø i 1830'erne. De hører så at sige med til vores kulturelle bagage.

Men så kan man spørge: Ingemann som person, som personlighed bag om digtningen, hvor godt kender vi egentlig ham? For mit eget vedkommende startede kendskabet til Ingemanns person naturligt nok, da jeg for ti år siden kom til Sorø Akademi og lidt efter lidt begyndte at sætte mig ind i stedets utroligt rige og spændende historie – hvor én af glansperioderne netop er guldalderetiden: en tid, hvor navne som Ingemann, Hauch, Hjort og Wilster, for blot at nævne nogle stykker, kunne læses på de soranske dørskilte.

Noget af det første, der gjorde indtryk på mig, og som jeg stadig kunne huske, da jeg fornylig skulle »repetere« Ingemann, var en lille anekdote fra Ingemanns ungdom, som jeg gerne vil referere her: vi træffer den syttenårige Bernhard, der skal studere i København efter endt eksamen i Slagelse Skole. Han har indlogeret sig hos en familie i Vandkunsten, og de økonomiske midler er selvfølgelig små. Det, der gjorde indtryk på mig, var, at Bernhard ikke blot én gang, men adskillige gange gav afkald på et ordentligt aftensmåltid for i stedet at kunne få råd til en billet til – Theatret, dvs. Det kongelige Teater. Dét kan man da kalde et valg: Tænk engang at vrage stegt flæsk og persillesovs for at søge åndelig næring i teatrets trylleverden!

Jeg ved ikke, om det er en fiks idé – men i lyset af, hvad jeg siden har læst om Ingemann, tror jeg, at denne lille episode på en eller anden måde siger noget meget væsentligt om ham. Måske kan den ad krogede omveje forklare det melankolske udtryk, der præger Ingemanns ansigtstræk på det udmærkede Marstrand-maleri, som Sorø Akademi ejer.

Stegt flæsk og persillesovs fik Ingemann nok af her i livet, men trylleverdenen i teatret forblev en trylleverden for ham, en irreel verden, der kun i enkelte øjeblikke forenedes med den reelle verden omkring ham, tror jeg. Et eller andet sted i ham lå en hel masse og rumsterede uden reelt at kunne udfoldes frit. Og en stor del af dette hænger sammen med hans lærergerning ved Sorø Akademi og kan måske forklare det melankolske i Marstrandbilledet.

Før jeg tegner et portræt af Ingemann og Sorø Akademi, er det måske på sin plads med et par hurtige penselstrøg, der kan give lidt baggrund og dybde i billedet. Vi vil gå tilbage til Ingemanns barndom i Torkilstrup præstegård på Falster – en forholdsvis harmonisk tid, med gode forældre og syv søskende, hvor Bernhard er den yngste, sikkert en forkælet lille lyslokke knægt. Fra denne periode har jeg noteret mig følgende: mormoderen var enke efter en kinafarer, og hendes stuer var fulde af kineserier, der udgør et mystisk islæt fra den store verden i den lille verden i Torkilstrup. desuden glimt af drengen, der står ved et af vinduerne i præstegården og lader blikket glide ud på skyerne. Eller også ligger han på ryggen ude på engen og betragter trækfuglene. Hans sjæl får da fart og flyver med dem til »ganske anderledes levende Verdener«, som han senere skriver i sin Levnedsbog.

Men livet er ikke bare kineserier eller skyformationer eller trækfugle. Sygdom, faderens død og hjemmets opløsning bringer mørke skygger. Små kår og Slagelse Latinskole (der giver stipendier til fattige unge drenge), bliver det nye, lille liv, i en lille lejlighed sammen med familien i en sidegade i den lille by Slagelse. En by, der ikke engang har udsigt over havet.

Ungdommen og studentertiden bringer – som tidligere nævnt – teateroplevelser i København, men også englændernes bombardement af byen, hvor den 18-årige

Bernhard er med i studenterkorpset, og hvor hans daværende bolig i Fiolstræde brænder ned til grunden. Barske oplevelser, der atter sættes i relief af forelskelsen i Lucie Mandix, som han gifter sig med efter mange års forlovelse samme sommer, han bliver ansat i Sorø.

Udenlandsrejsen

Men inden vi når til Sorø, skal vi på udenlandsrejse med Ingemann, den store udenlandsrejse, der efter min mening er af uvurderlig betydning for hans udvikling. Rejsen, som bliver gjort mulig af et stipendium, går gennem Tyskland over Frankrig og Schweiz til landet, hvor citronerne blomstrer – til Italien. I Milano går han i Teatro alla Scala, i Livorno genser han HAVET efter et halvt år uden havudsigt. I Firenze gør billedhuggerkunsten indtryk, Niobegruppen og den medicæiske Venus, og i Rom, selveste Rom, den evige stad, ser den unge mand den belvederiske Apollo, bakkantiske scener på antikke sarkofager samt den dramatiske Lakoongruppe. Han oplever caféer, bodere, folkeliv og barmfagre italienerinder ved blomstersmykkede vindueskarme...

Sorøtiden

Nu springer vi frem til maj 1827, hvor det nye Akademi er opstået af asken og ruinerne efter den store brand i 1813. Under megen festivitas indvies skolen, og i festsalen synges en kantate med tekst af Ingemann, der allerede har været ansat ved den interimistiske skole i fem år. Således er dagligdagen i fuld gang for lektor Ingemann og hans unge hustru Lucie.

I Ingemanns mahogniskrivepult ligger nu rejsepasse fra udenlandsrejsen, og oven på dem ansættelsesbrevet som lektor ved Sorø Akademi. Modsætningsfyldte og symbolladede dokumenter i hans tilværelse: rejsepass, der åbnede grænser og gav nye, ubegrænsede oplevelsesmuligheder, og et ansættelsespapir, der satte an, satte fast, satte grænser gennem et borgerligt erhverv i et langt voksenliv i det stille Sorø.

I stedet for de gyldne oranger får Inge

mann de grønne stikkelsebær i haven ved huset i Sorø. I stedet for det ildsprudende Vesuv får han kakkelovnen, passet af et trofast faktotum. I stedet for udsigten over den blå bugt ved Neapel får han Sorø Sø, omkranset af skov. ER der noget anstrengt optimistisk og et strejf af melankoli over hans besyngelse af Sorø?

Her er fredeligt og skjønt, godt for Lærd og Skjald at bygge, Søens Brusen, Skovens Grønt passer vel til Klosterskygge.

I stedet for den fyrige italienske saltarella får Ingemann stilige baller i Akademiets festsal, og i stedet for inspirerende samvær med skandinaviske kunstnere i Rom – med Thorvaldsen og Freund i spidsen – får han i Sorø selskab af ikke overbegavede elever og af kritiske kolleger, stivstikkere og plageåndere som Hjort og Molbech. Dog med gode venner som livsopholdende undtagelser: digterne Wilster, Hauch og Bredahl, og præsterne ude i Lyngesyd for Sorø, for slet ikke at nævne vennen og støtten Grundtvig.

Men KÆRLIGHEDEN da? Ja, her tror jeg til gengæld, at Ingemann på sin vis har været heldig. En stor og lang og god og stille og hengiven kærlighed mellem Bern-

hard og Lucie ... Og så måske alligevel ikke den erotiske glød, der måske gjorde indtryk på Bernhard i det italienske rejseselskab, blandt fire unge charmerende frøkner eller smukke italienerinder?

Alt i alt, kærligheden til trods, så har hverdagen i den store grå akademibygning nok ikke været særlig spændende for digtersjælen Ingemann.

Om de praktiske forhold omkring Akademiet på Ingemanns tid kan siges følgende: Akademiet bestod af to dele, dels selve skolen, der varede fire år og afsluttedes med examen artium, studentereksamen, dels overbygningen, Akademiet, der strakte sig over tre semestre, og hvor disciplene sluttede af med den filosofiske examen. Og det var på Akademiet, i de to første semestre, at Ingemann underviste i dansk sprog og litteratur. To dage om ugen, en time ad gangen, kan vi se af de gamle læseplaner. Den ene dag gjaldt det foredrag over fædrelandets litteratur, den anden dag var helliget praktiske øvelser, i regelen over stof fra foredragene.

Ingemann som lærer

Nu melder spørgsmålet sig: hvordan var Ingemann som lærer? Ikke mange af hans elever har udtalt sig om emnet sidenhen, og det er måske i sig selv nok så interessant. Ingemann har sikkert ikke gjort dybt indtryk på sine elever. En af de få, der har udtalt sig, er Herman Schwanenflügel (i Ingemanns Liv og Digtning 1886), hvor man kan læse følgende skudsmål: »Heller ikke i Foredragene over nyere dansk-norsk Litteraturhistorie formaaede Ingemann at fængsle sine Tilhørere, og ingen – selv af dem, der endnu bevarer Interesse for Litteraturen – erindrer i saa Henseende at have modtaget Vink og opklarende Vejledning af ham. Endog hans Oplæsning af Digterværkerne var, paa Grund af hans Organ, uheldig«. Ikke synderligt opmuntrende!

Det ikke særligt givtige forhold mellem lærer og elev i undervisningen fejes imidlertid ganske til side, hvis man retter søgelyset mod morgensalmerne »til Brug for

Eleverne i Sorø Academies Skole«. Ingemann digter dem allerede i sit første optimistiske år på Akademiet, og han sender disse salmer til biskop Mynster i København, ledsaget af et brev, hvori det bl.a. hedder: »Da jeg i min nye Stilling her nede ofte har følt mig i en saa lykkelig Stemning, at jeg SELV ofte har følt Trang til at prise Gud for Lyset og Livet, saa er det lige som kommet af sig selv, at hvad jeg skrev, blev – Morgensalmer«. Ingemann skrev syv korte salmer, én til hver ugedag, og her skal citeres den første, søndagssalmen (den kan synges på melodien Af Højheden oprunden er):

En hellig Morgensol opstaaer,
Med Høitidsglands den stille gaaer
Henover Søe og Skove.
Op, hver en Sjæl på viden Jord,
Som paa den Herre Christus troer,
Stat op, din Gud at love!
Tier, flygter, Jordens Sorger!
Himlens Borger
Fred er givet –
Himmelfred i Jordelivet.

Fra Dagværk hvile skal din Haand,
Og hvile skal i Gud din Aand!
Hver Jesu Christi Tjener!
Han ei i Graven os forlod!
Med Søndagssolen han opstod,
Hans Morgen os forener.
Lad os frydes og tilbede!
Fred og Glæde
Os er givet –
Priis Opstandelsen og Livet!

Så smukt og enkelt og »ingemannsk« kan det siges. Disse salmer er forholdsvis ukendte, men varsler de kendte morgen- og aftensange fra 1830'erne.

I de samme frodige år udkommer de mange historiske romaner, som f.eks. Valdemar Sejr, Erik Menveds Barndom, Kong Erik og de Fredløse, Prins Otto af Danmark – allesammen romaner, der selvfølgelig ikke er 100% historiske korrekte (jvf. kritikeren og tørvetrilleren Molbech), – men som ihvertfald rummer

personer af kød og blod og med liv og lune.

Disse værker kan ses som frugten af en naturlig inspiration i de historiske omgivelser i Sorø, med klosterkirken, Absalons grav og den såkaldte Saxos Celle inden for rækkevidde. Men måske kan Ingemanns fordybelse i den danske fortid også tolkes som en kompensation for den til tider frustrerende dagligdag på Akademiet?

Andre kompensationer har Ingemann kunnet finde, eller rettere har han selv skabt sammen med sin hustru i sit åbne og gæstfrie hjem i 1700-tals pavillonen med haven ned mod søen. Her dukkede en betragtelig del af guldalderens personligheder op, ikke mindst H.C. Andersen, og de fandt i ægteparret glimerende værtsfolk og trofaste venner.

Som man måske ved, havde fru Ingemann også en vis kunstnerisk åre. Hendes malerier dækkede væggene i den midterste stue, og hendes store interesse var at male altertavler, som hun bl.a. forærede til omegnens kirker. På mit kontor på Sorø Akademis Bibliotek hænger et af hendes religiøse billeder: man ser roser og liljer, der slynger sig omkring korset, som dominerer det noget dystre billede. Og så, øverst oppe til højre, på vej mod himlen, får man pludselig øje på en lille hvid, flagrende sommerfugl. Er det Lucie selv? Er det Bernhard? Eller dem begge? Er det menneskesjælen på vej mod det evige liv? Ihverthald er sommerfuglen på vej mod det uendelige blå.

Dette billede, hvor Lucie udtrykker sig som en parallelsjæl til sin ægtemand, kan vi knytte til billedet af den unge Bernhard, der ofrer sine sytten skilling på en billet til teatrets trylleverden. At løse billet til noget andet og bedre og større end den grå hverdag, det tror jeg, en stor del af Ingemanns liv handlede om. Og det er vel i grunden det, altting handler om her i livet?

Arne Gjerum

Motiv fra korsskæringen i Sorø kirke

Akvarel af *Christian Vilhelm Nielsen* (1833-1910). Billedet (25x31 cm) er udført men rimeligvis udført i den sidste halvdel af forrige århundrede. Chr. V. Nielsen var uddannet som arkitekt. Han blev lærer ved Kunstakademiets Perspektivskole fra 1862 (docent 1890-1901). Størst betydning har Chr. V. Nielsen som perspektiviker, idet han fortsatte og udviklede Eckersbergs teorier. Som arkitekt dyrkede han fortrinsvis de historiske stilarter, gotikken og renæssancen. Hans akvareller har ikke megen kunstnerisk værdi, men på grund af deres nøjagtighed og sirlighed er de ikke uden topografisk interesse. (Se *Steffen Linvalds* omtale i *Weilbachs Kunstnerleksikon*, 1949, bind II, side 448-449). Billedet befinder sig hos *Ive Antique A/S*, Hestemøllestræde 3, 1464 København K, telefon 01 14 81 71, hvor man venligst har givet tilladelse til affotografering.

Paul Rantzau

Uskyldens guldalder

Pigelig på Sorø Akademi først i 30'erne
af Edith Høyer (S 34) og Ellen Berg (S 33)

I 1981 afholdt FRATERNITAS SORANA, som efterhånden godt kunne have ændret navn til FRATERNITAS SORORITASQVE SORANA – så mange piger og koner var i tidens løb kommet til – et af sine sidste stævner, på Sostrup Slot, Djursland. En aften underholdt to gamle piger, Edith Høyer (f. Christensen, S. '34, † 5/4 1988) og Ellen Cæcilie Berg (f. Krarup, S. '33) deltagerne med et lille tomands-causeri, om pigelig på Sorø Akademi først i '30-erne. Dette gengives her. Hav in mente, at det talte sprog aldrig må forveksles med det skrevne.

Snart er alting længe siden – det er en tanke, vi vist alle har gjort os. Her i aften vil vi forsøge at plukke et par ting frem fra en tid, som efterhånden er så fjern, at billeder og hændelser fremtræder i, hvad Hagen Hasselbalch (S. '33) i sin smukke billedbog LIFLIG ER VOR UNGDOMSVAAR fra 1934 allerede kalder ERINDRINGENS SOFT FOCUS. Vi har som titel eller overskrift kaldt dette lille causeri USKYLDENS GULDALDER.

Da Holberg havde testamenteret sin formue til Akademiet i Sorø, lod han senere tilføje 1/2 Friplads for 10 akademister, og da der også skulle være noget for piger – også på dette punkt var han en foregangsmand – stiftede han brudelegatet, som stadig uddeles, og der blev på Tersløsegård indrettet bolig for »en skikkelig enke«.

(Her læstes Holbergs Epistel nr. 99 i uddrag).

En eller anden har sagt: Vi har de minde, vi fortjener – det lyder meget godt, men kan i høj grad diskuteres. Lad os hellere tænke på indskriften på Fraterbrønden – den behøver jeg ikke at nævne, I kender den!

Når Edith og jeg ser tilbage på de tre år, er det med glæde og taknemmelighed. Der er meget godt at mindes, kun lidet ked-sommeligt at glemme.

Tiden. Tyverne havde været en udpræget efterkrigstid, noget løssluppen, men også med krise, arbejdsløshed og bankkrak. Senere lysnede det, forholdene var ved at blive stabile igen. Men i 30'erne ramlede det. Børskrisen i New York '29 og dens følger, her i Danmark landbrugs-krise, tvangsauktioner, valutacentral, Kanslergadeforlig, kronedevaluering, England »gik fra guldet«, nødvendigheden af en ny socialreform ... det meste af dette gik hen over hovedet på de fleste af os, det kom os ikke rigtigt ved. Kun et fåtal af os var politisk bevidste.

Huxleys FAGRE NY VERDEN læste vi som en uvirkelig, fantasifuld spændingsroman, ikke som et varsel. Nu ved vi bedre!

Herhjemmefra læste vi bogen om Jørgen Stein, hvis første del havde titlen TORDEN I SYD, for os en udviklingsroman og et tidsbillede af den danske provins. De færreste opfattede de sorte skyer og alt det, der rumlede – og ramlede – nede i Europa.

Denne bog og andre såkaldt moderne romaner lærte vi at kende i en elev-læsekreds; man byttede bøgerne ovre i et lille kammer på Gymnasiet, og vi følte os vældigt avancerede, fordi vi der læste tidens helt nye litteratur. Detteher fik vi ingenting af i skolen, hvor dansklærerne som regel begyndte med Sagaerne og Runerne og så stred sig frem til Johs. V. Jensen. Der var Leck Fischer, Knud Sønderby, Herdal – vi tog, hvad der kom, og var glade til. De nu så dominerende luftbårne medier eksisterede praktisk talt ikke.

Nej, jeg husker, at BAF engang i en dansktime sagde: Hvis der er nogen af jer, der har lejlighed til at høre Radio, så skal I lægge mærke til pausesignalet; det er melodien til den første dansk optegnede folkevis: Drømte mig en drøm i nat ...

Skolen prægedes af lærerne. Vi kan uden at træde nogen for nær hævde, at mange af dem var originaler. Og det er altid værdifuldt at træffe originaler – dette ord taget i den oprindelige betydning, som netop er oprindelig. Det konforme og

upersonlige har vi nok af. BAF, MEF, PELEIDEN, TAPS, HEUS, GIM ...

Undervisningen var som regel grundig og inspirerende (altså ikke altid), og indtrykkene har fæstnet sig. Sammenligner man med vores dages gymnasiaster og studerende, må man nok sige, at vores præsent-viden var væsentlig større. Flere af disse lærere havde den pædagogiske nådegave at kunne gøre stoffet levende, således at vi for hele livet fik grundlagt interesser, der viste sig varige og værdifulde. Men skal sandheden frem – og det skal den jo – så var der såvist også enkelte, der dræbte stoffet og dermed vores interesse ...

Kan du huske ham, som var brutal imod små drenge, og som så senere selv fik de store drenges barskhed at føle – indtil tårer?

FATTER er uforglemmelig ... Hans attituder foran tavlen, og »Næh, go' Herre!« til os piger!

Et pluk fra en dagbog, 3/3 '33: Ridderen løber på sine lave ben ned for at se, hvad Finn laver, og får et trækpapir forærende: »Så fik jeg da noget ud af den expeditio, expeditionis, hunkøn efter tredje«.

En lærer sad i solen i den brede vindueskarm i Øvre Hjælpeklasse, vittigt kaldet Øvre Helvede. Bl: »Pas dog på, at De ikke får solstik ... men De kan jo alligevel ikke blive mere tosset, end De er i forvejen«. Læreren: »Det er dog mærkeligt, hvor fri tonen er nutildags«. Eller 14/2: Sm, Bl og Finn tyggede papir og sendte store klatter helt op på loftet, skodderne, katedret og tavlen under stor jublen, selv fra Hr. Rafts side. Bagefter skulle de naturligvis tørre det af, hvorfor de tog tavlesvampen, kravlede op på borde og bænke og kastede den mod loftet, selvfølgelig uden resultat. S. hoppede med samlede ben fra bæk til bæk over bordene ... elkler 1/4: Brandsirenen lød. S. »Brand! Brand!« – for ud på gulvet, forsøgte senere at skræmme læreren. 3/4, altså et par dage senere, havde S. en cykelpumpe, som han prøvede at bilde læreren ind var en Boooogfinke: »Hør, hvor den synger!

Synes De ikke, at hele klassen skulle foranstalte jagt på boooogfinken? Der er den – tag den, tag den.«

Men lad os ikke drukne i skolehistorier – det var jo os selv, vi skulle fortælle lidt om. Først i 30'erne var der 12-13 piger i skolen, fordelt på 9 gymnasieklasser. I 1980 212 piger ... I 1982 var der flere kvindelige end mandlige studenter, og i dag er 60% af skolens elever piger. I 1983 optoges 20 kvindelige alumner, og i dag er halvdelen af alumnerne piger.

Vi var der 6-7 timer om dagen drenge – i alle døgnets 24 timer. Skolen var et sted, hvor vi kom og gik. Udenfor skoletid havde vi intet at gøre der. Men læsetiden skulle sandelig overholdes! Gik man i dette tidsrum på gaden med sin intetanende mor, kunne man risikere at få en omgang af Taps.

En dag kaldtes vi piger – så mange eller få som vi nu var – ind på Rektors kontor, hvor han, velsagtens foranlediget af onde tunger erklærede, at han var så glad for at have piger i sin skole, og at vi endelig ikke måtte tro andet.

Et dagbogsklip, 8/2: Nora hos Slæveren, som ville have besked om ballet på Hagemanns Kollegium. – Sådan var tidens ånd på den skole.

Ville man gerne have korte hvide sokker på til Tennis, måtte Rektors tilladelse først indhentes.

16/2 med Fie hos Niels Christensen for at se på stof til balkjole ... hun var helt tosset over noget vissengrønt velour transparent til 22 kr. m.

Vi havde fornøjelsen at tage pænt tøj på engang imellem – til forskel fra piger nu, som trods megen snak om individualitet og om at realisere sig selv er mere konforme end nogensinde.

I nogle klasser havde pigerne det godt, omend vi hørte mer til neutrum end til minimum. Enkelte blev drillet og havde det ikke morsomt.

Husker du Marie? Hun havde det ikke værst, for hun kunne bide fra sig.

I drengenes gymnastiktimer havde vi piger fri – og der var steder nok at holde fritime i.

24/1: Gik via Ingemanns Ø over søen (delvis frigivet) til Egevang med Fie og Nora.

Sommerfrikvartererne var dejlige – i vintersne og regn var der Vestibulen, tilvenstre, tilhøjre var utænkeligt, eller der var Pige kamret, som jo egentlig var et lille mørkt elevbibliotek.

Ja, der hvor tjeneren kom igennem for at ringe ved uret i hjørnet af Stengangen. Parallelt med den store trappe til 1. sal lå gemt i muren en domestiktrappe, for tjenestefolk og deslige, måske var den god at have i nødens time. Nedenfor denne trappe fandtes et toilet, omgærdet af høje trævægge. Døren forekom altid låset – i hvert fald har ingen nogensinde oplevet en nøgle, og når man ville benytte dette toilet, måtte man først op i vindueskarmen – og den var høj – så trådte man på dørhåndtaget, svingede sig op over døren, ned på det indre håndtag, trådte på WC-kummen – og samme vej tilbage.

De store drenge interesserede sig mindre for os, som de så hver dag. Pigerne på husholdningsskolerne kaldtes HUSPS, og det var ikke så meget dem fra Ankerhus, men de mere smarte fra Frøken Westergaards institut de var vakse ved Klosterport!

Men der var dog nogen, det fulgtes med nogen og sad på skolebænk med nogen ...

4/5 – i sidste frikvarter: Og så venter jeg dig ved båden kl. 2.30. Ægirbugten i sive-ne, over Parnasbugten til Bøgholm. og skøjture på Flommen, og løvspringsture i Filosofgangen.

7/3: Mødte efter en prøve tilfældigt Finn, Sanders, Lehrs og Platon, kørte til Bjernede. Og 29/4, altså en dejlig forårsdag, gentog det samme sig: I skoven med Blume, Smidt og Finn. Yndigt vejr. Forbavsende«. – Ja, sådan står der i den lille gamle dagbog, og det forbavsende ligger i, eller lå i, at disse store drenge eller unge mænd den forårsdag blev som kåde børn, glemte alt mandfolkevæsen og arrogance og sprang og hoppede, da vi fandt næsten udsprungne bøgegrene, plukkede store buketter af anemoner ... sådan kendte jeg dem slet ikke.

Efter et 40 års jubilæum mødtes klassen, og en af drengene foreslog, at vi gik ind på kirkegården, hvor han lagde blomster på Rektor Raaschou-Nielsens grav.

Når vi to ser tilbage på de 3 år, er det med glæde og taknemmelighed. Og i denne forsamling synes vi, at det er på sin plads at minde om det gamle ord, at drengen er mandens fader. Der var mange fine fyre i Sorø – og hvad vi der lærte om drenge, når de var bedst, er kommet os til gavn senere, vi fik der erfaringer som man næppe får i en almindelig skole.

Og til sidst: De ægtemænd og sønner, som livet senere har skænket os, kan prise sig lykkelige over, hvad vi i sin tid lærte af drenge og om drenge i Sorø.

Designklassikerprisen for 1989 til VELUX

Designklassikerprisen for 1989 går til det verdenskendte VELUX-vindue, som civilingeniør *Villum Kann Rasmussen* (S 27) har udviklet og haft en sådan succes med, at det er uden konkurrence på verdensmarkedet.

V. Kann Rasmussens idearbejde går helt tilbage til 2. verdenskrig, hvor han udviklede vippevinduet, for at man kunne anvende det i udnyttede loftsrum og dermed afhjælpe pladsmangel i skolerne. Siden er VELUX blevet synonym med ovenlysvinduer, og det er V. Kann Rasmussen Industri A/S, som i dag er verdens førende producent af ovenlysvinduer.

Soranerfrokost i Sommerferien

Torsdagene d. 6. juli og 3. august kl 12 i Hansens Familiehøve i Pileallé. Der er ikke indbudt talere til disse to frokoster.

Thyge Winther Jensen

SORANSK DØDSFALD

LAURIDS SCHRØDER (S 25)

5. december 1905 – 25. april 1989

Pharmacia-prisen til læge C. Vagn-Hansen (S 56)

Ved Dansk Selskab for Almen Medicins årsmøde fik Carsten Vagn-Hansen, Åbenrå, årets Pharmacia-pris. Prisen gives til en alment praktiserende læge, der har gjort en særlig indsats for fagets udvikling. I sin takketale sagde Carsten Vagn-Hansen:

Jeg tror på sundhed
som en værdi i sig selv
som svulmende livskraft og sundhedsfyldede

glæden ved livet.
Jeg tror på almen praksis
og den praktiserende læges rolle
som konsulent og koordinator
for menneskets vandring
mellem sygdom og sundhed
fra vugge til grav,
som medhjælper til
at både liv og død kan blive værdige.

Jeg tror på
et solidt tværfagligt samarbejde
»the primary health care team«,
til glæde for alle
også os selv,
og som den bedste forebyggelse
mod udbrændthed,
tidens trussel.

Jeg tror på den praktiserende læges
aktive rolle
i lokalsamfundet,
uden for praksislokalerne
i børnehaverne
skolerne, foreningerne.
Uden viden
kan folk ikke tage et ansvar
for deres egen og de andres sundhed.
Doktor betyder lærer,
patient tålmodig,
men det bør de næppe være.

Jeg tror på,
at menneskets sundhed og glæde
grundlægges og styrkes
i arbejdet for andre,
ved den gave det er

at få lov til at hjælpe andre.
Også lægens trivsel
skal grundlægges på dette.

Jeg tror på Søren Kierkegaard,
på at vi ved mødet med de hjælp søgende
skal bevæge os hen til dem,
forstå hvad de forstår
og selv forstå at være ydmyge
uden at udslette os selv.

Jeg tror på
at vi skal blande os,
udnytte vores viden og erfaring
fra øretævernes holdepladser i livet
hvor der altid falder noget af til os.
Der er altid en ekstra forklaring på
hvorfor folk vil snakke med os,
en baggrund for symptomerne
som skal søges i menneskets miljø,
i dets livsstil, livsvilkår og arbejde,
i menneskets helhed.

Vi kan ikke skabe sundhed,
det kan kun mennesket selv
i samarbejde med andre
der også indser hvordan.
Sundhed kommer nedefra,
indefra,
der hvor folk bor.

1973'ere!

Der indkaldes hermed til 16-års
jubilæum for den sublime årgang
1973. Vi mødes som aftalt sidste år
den sidste lørdag i august (og det
vil i år sige 26.8.) så eventuelle
fremmøtende vil få al den indflydelse
på menuens sammensætning, som
menukortet tillader. Eftermiddagens
øvrige program vil formodentlig udvikle
sig af sig selv.

HUSK at minde alle de ikke-
medlemmer, Du har kontakt med,
om dagen!

På gensyn!

Vinnie, Margit og Per

BS Ingemann 200 årsdag i Sorø

Søndag d. 28 maj 1989

Kl. 9,00 Kransenedlægning på Ingemanns grav på Sorø gamle Kirkegård.

Kl. 19,30 taler dr.phil *Johann de Mylius* (S 63) fra Odense Universitet om Ingemann: »Fromhed Gys og Romantik«, og kgl. opersanger *Bodil Göbel* synger Ingemannsange.

Kl. 21,00 opføres et oratoriespil i Sorø Kirke med motiv fra 1. sang i: »Dronning Margrethe«, skrevet af *Hubert Malling* med musik af *Knud Vad* (S 55), og dagen

slutter med fællessang kl. 21,30 ved det illuminerede Ingemanns Hus.

I dagens anledning er der arrangeret mindeudstillinger på Akademiet, i nordre korsarm i Kirken og på Sorø Amtsmuseum.

P.S. På grund af Ingemannfestligheden er en del stof til bladet er nødt til at vente til september nr., hvilket bedes undskyldt.

Red.

Et kunstværk bliver til:

Per Linnemann Schmidt (R 29) arbejder i Tegnesalen på busten af rektor *Arne Østergaard*, der afsløredes i 1981 og nu står på Røde gang.

(Hans Aa Kaad foto)

Nærbillede af den oprindelige fönixsknap fra 1827.

En læreruniform, som ikke dannede skole!

Skoleuniformens lange og brogede historie skal ikke gentages her (Se Sorøkrøniken I side 206-11). Der kan næppe være tvivl om, at »den ensformige dragt« blev indført for at gøre et gunstigt indtryk på Frederik VI, som havde anmeldt sin høje nærværelse ved akademibygningens indvielse i 1827. Han var jo militærglad, og synet af en række raske drenge i uniform i Røde Gang gjorde et sådant indtryk på Hans Majestæt, at han gav sorølektorerne rang med universitetets professorer, dog uden at give dem ret til selve titlen, hvilket vakte bitterhed hos nogle!

Skoleuniformens succes var utvivlsom, og allerede året efter blev festuniformen daglig dragt og var det i 145 år.

Direktor H.F. J. Estrup, der 1831-37 var leder af både skolen og »den akademiske indretning«, gjorde en ekstra indsats på dette område, idet han i et brev til universitetsdirektionen d. 5. februar 1837 nævner, at »han selv ved alle mere eller mindre højtidelige samlinger af elever og disciple har bårdt den for disse reglementerede ensformige dragt for at holde denne drabt i ære«.

Han er oven i købet blevet malet i denne dragt, hvilket det her gengivne maleri i farver viser. Maleriet hænger på Kongsdal, som nu ejes af hofjægermester Jacob Estrup, der med stor velvilje har givet til-ladelse til at affotografere det til brug i Sorøanerbldet.

Lektor Hemming Andersen, der har gjort og stadig gør en stor indsats for Hauchs Physiske Cabinet, skulle besøge Kongsdal for at se på nogle måleinstrumenter, og red. fik lov til at følge med derpå. Vi blev modtaget med stor elskværdighed af hofjægermesteren med frue og fik lov til at se alt, hvad vi havde lyst til.

Hele direktor Estrups værdifulde bog-samling på over 5000 bind, fortrinsvis om historiske emner, fandtes også og en ræk-

ke interessante malerier, begyndende med et maleri af Peder Reedtz, der var lensmand på Sorø Kloster 1580-96 og senere ejede Kongsdal, der dengang hed Tygestrup og også har været ejet af Absalon og Marsk Stig. I 1670 blev godset overtaget af Frederik III, og han gav det navnet Kongsdal.

I Undløse kirke findes en mindetavle for direktor Estrup og hans to hustruer, der var søstre og hørte til slægten Scavenius. Scaveniusnavnet er også knyttet til Sorø historie, idet Scavenius Stiftelse på Sorø Torv er skænket af direktor Estrup efter hans første kones ønske til fribolig for enker efter lærere ved Sorø Akademi og Skole. Selve ejendommen købte Estrup af sin gode ven Ingemann, der havde arvet den efter sin svigerfar Jacob Mandix, og oprettede friboligen for to lærerenker 1833.

Red.

Runde fødselsdage i juni 1989

2. Cand.scient. Peter Haugaard (f. 39, S 58) Lower End Cottage, Broadwall, Nr. Lechlade, Glos., GL7 3QS, England
2. Eksp.sekr. Flemming Lerche (f. 19, S 37) Kvædevej 76, st., 2830 Virum
2. Kapt. Steen Ottosen (f. 39, R 56) Junggreensvej 9, 2000 Fr.berg
4. Reprs. Søren Herløv (f. 39, '56) Bakkevej 25, 4773 Stensved
4. Major Asger V. Kongsdal (f. 14, S 32) Asminderødgade 28, 3480 Fredensborg
5. Vicedir. Axel V. Jacobsen (f. 04, S 32) 627 West Hermosa Drive, S. Gabriel, Cal. 91775, USA
6. Akad.ing. Niels Bjerregaard (f. 39, S 57) Dyssegårdsvej 69, 2860 Søborg
6. Ing. Peder Brix (f. 1889, S 08) 5449 Henderson Str., Chicago, Ill. 60641, USA
7. Lærer Susanne Lotz (f. 39, S 58) Kirkeskovvej 17, 8766 Nr. Snede

8. Godsejer Poul E. Christiansen (f. 19, '31) Vejstrupgård, Landevejen 1, 5882 Vejstrup
8. Optiker Otto Mæhl (f. 19, S 39) Møllebakken 16, 4400 Kalundborg
11. Svømmelærer Dorrit Søndergaard (f. 39, S 58) Enebærvej 84, 5260 Hjallesø
12. Købmand Gustav Neergaard Jacobsen (f. 14, R 30) Frederiksvej 13, 4180 Sorø
12. Dir. Adam Lawaetz (f. 14, R 31) Hasing Allé 5 A, 2670 Greve Strand
16. Cand. mag. Finn Mølgaard (f. 39, S 58) Egevej 4, 4700 Næstved
17. Harald Vestergaard (f. 39, M 55) ska. Roskildevej 72, 2500 Valby
18. O. trafikass. Sven Gerner Andersen (f. 29, R 45) Banevej 16, 4180 Sorø
18. Dir. Hans C. Løppenthin (f. 29, S 48) Teglgårdsvej 21, 2920 Charlottenlund
20. Dir. Ove Hee (f. 04, R 21) Østergade 2, 4180 Sorø
20. Red. Bent Rosenkilde Nielsen (f. 04, R 22) Hostrups Have 35, 2-4, 1954 Fr.breg C
21. Fru Nanna Benick Jensen (f. 1894, R 11) Bakkevej 16, 5610 Assens
21. Købmand Ole Alban Knudsen (f. 09, R 25) Hendrik Pontoppidans Gade 30, 8000 Århus C
24. Trælsthdl. Ole Lymann (f. 39, R 56) Ll. Ebberupvej 5, Ll. Ebberup pr. 4200 Slagelse
25. Ing. Ole Viggaard (f. 29, R 46) Sølystvej 63, 8600 Silkeborg
27. Plantageejer Nils Bjørklund (f. 29, S 47) Roneklintvej 27, 4720 Præstø
28. Sygeplejerske Eleanor Lund (f. 04, S 22) Kirkevænget 6 B, 2500 Valby
28. Grosserer Keld Friis (f. 29, '45) Toftemosevej 19, 2650 Hvidovre

Runde fødselsdage i juli 1989

1. Adj. Asger Florentsen (f. 29, S 48) Kuhlausvej 9, 4200 Slagelse
1. Sognepræst Jens Hansen (f. 39, S 58) Præstemærken 12, Eggeslevmagle pr. 4230 Skælskør

3. Tandlæge Jesper Grønlund (f. 39, S 59) 33 Royston Str., Paddington, Sydney, 2021 NSW, Australien
 3. Lærer Anna Martens (f. 29, S 47) Helikonsvej 25, 2300 Kbh. S
 4. Afd.ing. Per Fog (f. 29, R 46) Klosterjordet 10, 9000 Aalborg
 6. Sognepræst Arne V. Hansen (f. 29, S 48) Algade 28, 4281 Gørlev
 6. Civ.ing. Petr Sedum Lørsen (f. 39, S 57) Humlevej 21, 3450 Allerød
 7. Civildommer Poul M. Hallenberg (f. 09, S 27) Granvænget 16, 4640 Fakse
 8. Ib Frederiksen (f. 29, R 46) ska. Pension »Vestik«, Vesterbrogade 94, 1620 Kbh. V.
 10. Skoleinsp. Jørgen Diedahl (f. 39, R 57) Fensmarkvej 81, 4700 Næstved
 10. Svend Erik Heede (f. 39, R 56) ska. Vester Paradisvej 132, 2840 Holte
 11. Eksp.sekr. Olaf Møller Frederiksen (f. 14, S 33) Fasanvænget 91, 2791 Dragør
 12. Forstass. Klaus Heilmann (f. 19, '38) ska. Sebsgårde Skole, 3630 Jægerspris
 12. Lrs. Hans Jørgen Langkjær (f. 19, S 37) Frederiksvej 12, 4180 Sorø
 13. Lærer Egil Hoydal (f. 39, S 58) Sejerslevvej 5, Sdr. Sejerslev pr. 6280 Højer
 14. Lektor Orla Christiansen (f. 39, S 58) Godthåbsvænget 21, 2000 Fr.berg
 14. Dir. Bent Larsen (f. 29, S 48) La Taupinière, La Folio, Maulette, F-78550 Houdan, Frankrig
 16. Ass. Louis Bronée (f. 14, M 30) Assensgade 3, 2100 Kbh. Ø
 19. Ing. Peter Egede Grønbech (f. 39, R 56) Violvej 13, Kås pr. 9490 Pandrup
 22. Forv. Arne C. Kjær (f. 04, R 21) Sommerstedsgade 25 tv., 1718 Kbh. V
 23. Pastor emer. Imanuel Lindgren Christensen (f. 1899, S 18) Nørretofte Allé 13, 2500 Valby
 23. Grosserer Georg Nolsøe (f. 14, '31) Box 110, Fr-110 Tórshavn
 24. Mag.art. Gunnar Colding-Jørgensen (f. 39, S 58) Absalonsgade 40, 5000 Odense C
 27. Pastor Jacob Krarup (f. 19, S 37) Kastrupvej 57, 2300 Kbh.S
 27. Univ. lektor Jørgen Pedersen (f. 19, S 38) Skovvej 6, 4130 Viby Sj.
 27. Cand. merc. Jørgen Wissing (f. 39, R 57) Tranevænget 6, 2900 Hellerup
 28. Inf.chef Niels Erik Borch-Jacobsen (f. 19, S 37) 13, Rue des Juifs, F-67000 Strassburg, Frankrig
 29. Gdr. Poul H. Andersen (f. 14, R 30) Jernløsevej 69, 4420 Regstrup
 29. Dr. med Mogens Lykkegaard Nielsen (f. 39, S 58) Sofievej 31, 2900 Hellerup
 31. Vicetoldinsp. Georg Eyvind Nielsen (f. 19, R 35) Dalføret 13, 2300 Kbh. S
- Runde fødselsdage i august 1989**
1. Lærer Inger-Lise Davidsen (f. 39, S 58) Kornvænget 213, 3600 Fr.sund
 4. Fru Sophie (Fie) Knudsen (f. 14, S 33) Stubberupvej 10, 4140 Borup
 4. Lektor Erik Skjødsholm (f. 29, S 49) amerikavej 8, 9500 Hobro
 6. O.læge., dr. med. Peter Arlien-Søborg (f. 39, '52) Stenkløvervej 10, 2400 Kbh. NV
 6. Ostehandler Louis Eliassen (f. 09, '25) Karrebækvej 38, 4700 Hørsholm
 6. Fabrikant Poul Lindy Hansen (f. 39, S 59) Nørregade 18, 7430 Ikast
 7. Læge Knud Erik Sværke (f. 29, S 47) Vejlebrovej 84, 2630 Ishøj
 8. Civ. ing. Sjurður Dahl (f. 09, S 27) Valby Kirkevej 7, 2500 Valby
 9. O.lærer, afd.leder Arne Hollnagel (f. 09, S 27) Løvenborg Allé 3, 2820 Gentofte
 10. Civ.ing. Jens Hee (f. 39, S 58) Mølleåparken 45, 2800 Lyngby
 12. Skibsmægler Erik Holm (f. 09, S 27) Hollandsvej 34, 2800 Lyngby
 13. Havearkitekt Børge Sevaldsen (f. 14, R 32) Tårbæk Strandvej 59 H, 2930 Klampenborg
 13. Læge Kjeld Seyer-Hansen (f. 09, S 28) Buen 9, 7321 Gadbjerg

13. Museumsleder Clays Thykier (f. 39, '55) Bartholinstræde 5, Vridsløsemagle pr. 2630 Taastrup
14. Lærer Gerda Berg (39, S 58) Skippervænget 5 B, 2791 Dragør
14. O.tandlæge Jens Christian Jensen, 1889, R 06) Glumsøparken 12, 4171 Glumsø
14. Dir. Gunnar P. Rosendahl (f. 19, S 39) Akkusinerssuaq 21, Boks 1044, 3900 Nuuk, Grønland
15. Salgsdir. Carl Henrik Nordfeld (f. 39, S 58) i Frankrig
16. Univ.lektor Uffe Vesthy Madsen (f. 39, S 59) Svansholmindevej 39, 9574 Bælum
16. Sem.adj. Alfred Pedersen (f. 39, R 55) Østerled 12, 7520 Lemvig
19. Jens Hagemann (f. 39, S 58) c/o Rie Oldenburg, Ved Hegnet 2, st. th., 2100 Kbh. Ø
19. Prokurist Asger Poulsen (f. 14, S 32) Lysagervej 24, 2920 Charlottenlund
20. Redaktør Otto Fog-Pedersen (f. 14, S 32) Kolstervænget 12, 3360 Liseleje
20. Kapt. Mogens Erik Friis-Pedersen (f. 39, R 55) JTGR, Langelandsgades Kaserne, 8000 Aarhus C
20. Rektor, cand. theol. Gudmund Væрге (f. 19, S 39) Haydnsvej 11, 7400 Herning
21. Viceinsp. Olav Gamdrup (f. 14, S 33) Nyvej 15, 7100 Vejle
23. Cand. jur. Holger Lund (f. 09, S 29) Sundvænget 17, 2900 Hellerup
24. Underdir. Arne Erik Søeborg (f. 19, S 38) 27 Egerton Rd., Bexhill-on-Sea, East Sussex, England
27. Styrmand Karl Ove Frederiksen (f. 29, '45) ska. Algade 47, 4230 Skælskør
27. Læge Bjørn Asser Hansen (f. 39, S 59) Gyldenlundsvej 33 B, 2920 Charl.lund
30. Adj. Oscar Bjørkbom (f. 29, S 47) Karseløkken 6, 5800 Nyborg
30. Major Jes E. Jessen (f. 19, '35) Markensgade 8, 2100 Kbh. N

»ska«: sidste kendte adresse; rettelser og

tilføjelser til Per Salling, Højgårdstøften 264, 2630 Taastrup, tlf. 0299 7858.

Jubilærlister søges!

Jeg vil meget gerne have tilsendt kopier af alle tilgængelige adresselister fra årets studenter- og realistjubilæer til brug ved udarbejdelsen af fødselslister.

Per Salling

MEDLEMSKONTINGENTET

er af generalforsamlingen fastsat til kr. 100,- i 1989. For medlemmer fra og med årgang 1981 samt for medlemmer, der er fyldt 67 år, dog kun kr. 65,-.

Soransk Samfunds kasserer:

Direktør Finn Harlang
Dronningens Tværgade 30
1302 København K.
Telefon 01 13 86 66
Postgiro 4 00 17 10

Kontingent m.v.

SOR-data
Soransk Samfund
Dr. Tværgade 30
1302 København K.
Kontingent:
giro 3 27 13 07

OBS – Årgang 88 er kontingentfri.

Adresseændring skal i Skandinavi-
en ske til det lokale postkontor
(udenfor Skandinavien direkte til
kassereren).

Henvendelse vedrørende SORANSK SAMFUND

stiles til:
Formanden, borgmester Ib Juul
Herlev Rådhus, Bygaden 90
2730 Herlev
Telefon 02 92 06 33

SORANERBLADET: Redaktion

Svend Ranvig
Kongebrovej 28
4180 Sorø
03 63 08 57 (bedst 18-19)

SORANERBLADET: Administration

Direktør Finn Harlang
Dronningens Tværgade 30, 1302 Kbh. K.
01 13 86 66

Sorø Bogtrykkeri APS

Alleen 9, 4180 Sorø
03 63 05 75

Adressændringer og re-
klamationer rettes i Skan-
dinavien til det lokale
postkontor.

2079

1070

00

H H BACHE

VESTRE BØGEBJERGVEJ 68

4220 KORSØR

Indhønt tilbud på

Person-, Last-, Varevogne

MERCEDES-BENZ**4300 HOLBÆK**

Hovedvej 4

(03) *43 41 22

4400 KALUNDBORG

Slagelsevej 162

(03) *51 11 66

4500 NYKØBING Sj.

Autogården

(03)* 41 11 22

- *Stedet vi mødes*

HOTEL POSTGÅRDEN

Leslie Christensen

Telf. 03 63 22 22

Sorø Akademis
Skovdistrikt

Telf. (03) 63 01 25

Slips med skolemærke

blåt, gråt eller sort

85 kr.

Tøjmærke

10 kr.

Blazermærke med guldtrækkeri

90 kr.

T-shirt hvid med skolens logo

85 kr.

Sweatshirt, blå med skolens logo

190 kr.

Joggingsæt med skolens logo

360 kr.

fremsendes porto frit ved indbetaling på postgiro

5 74 01 77 eller check til:

Adjunkt Per Højland,

Klosterporten, 4180 Sorø.

SUZUKI

Salg - Service

Aut. -forhandler

NIELS THIELE

Automobiler

STENLØSE

Tlf. (02) 17 00 72